

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

**МАТЕРІАЛИ
РЕГІОНАЛЬНОЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ – СТРАТЕГІЯ
СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

ЗАПОРІЖЖЯ 2026

ЗМІСТ

СИМУЛЯЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Туманський В.О., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.....	8
СТРАТЕГІЯ СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ Авраменко А.І., Нагорна Н.О.....	11
СУЧАСНА ПАРАДИГМА ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ФІЗИЧНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ: ДОСВІД В ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ, СТРАТЕГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ Алипова О.Є., Черепок О.О.....	14
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КОСМЕТИЧНОЇ ХІМІЇ НА КУРСАХ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТІВ ТА КОСМЕТОЛОГІВ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ РЕГУЛЯТОРНИХ ВИМОГ Баранова Л.В.....	18
ВІРТУАЛЬНІ КЛІНІЧНІ KEYСИ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛЬНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ Безденежна О.О.	20
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ІНТЕГРАЦІЯ МЕНТАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ Білай І.М., Білай А.І.	23
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АСИСТЕНТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ Бурлака Б.С., Бурлака К.А.....	27
ВИКЛИКИ ТА ТРУДНОЦІ У РОБОТІ ФАРМАЦЕВТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ У ПРИФРОНТОВИХ МІСТАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ Бушуєва І.В.	30
РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ОЛІМПІАД У ВДОСКОНАЛЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Токаренко О.І., Токаренко О.О.....	34
ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ Марина Галенко	36
ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЛІКАРІВ НЕВІДКЛАДНОЇ МЕДИЦИНИ ЧЕРЕЗ СЦЕНАРНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ВІД РОЗПІЗНАВАННЯ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ Голдовський Б.М., Чемерис Ю.О., Кулініч І.А.	39
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ВИБІР ОСВІТНИХ МЕТОДИК У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ З УРАХУВАННЯМ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СТУДЕНТІВ Голдовський Б.М., Чемерис Ю.О., Кулініч І.А.	41

міждисциплінарних віртуальних сценаріїв. Впровадження цих рішень сприятиме формуванню стійкої, гнучкої та орієнтованої на результат системи вищої медичної освіти в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ждан ВМ, Дворник ВМ, Білаш СМ, Беляєва ОМ. Запровадження симуляційних технологій у вищу медичну освіту як один із факторів підвищення рівня практичної підготовки майбутніх лікарів. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи. Збірник статей III Міжнар. наук.-практ. конференції; 2018 Травень 31 травня Червень 01 червня; Полтава. Полтава : Астроя, 2018. С. 3-7.

2. Литвинська Т. Ю. Використання інтерактивних платформ QUIZLET і KANOOT для вдосконалення граматичних навичок студентів юридичних спеціальностей / Т. Ю. Литвинська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 80 (т. 2). – С. 18-23. -DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.2.04>

3. Локшина, О., Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Організація освіти в умовах війни: рекомендації міжнародних організацій. Український Педагогічний журнал, (2), 5–18. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-5-18>

4. Шмалей С. В., & Редька І. В. (2022). ГЕЙМІФІКАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ. ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ, (52), 69-81. <https://doi.org/10.37915/pa.vi52.395>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ІНТЕГРАЦІЯ МЕНТАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ

Білай І.М.

Завідувач каф. клінічної фармації,
фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії, професор
ЗДМФУ

Білай А.І.

Доцент каф. факультетської хірургії та онкології
ЗДМФУ

Ключові слова: професійні компетенції, цифрове навчання, ментальна підтримка.

Вступ. Останнім часом освітній процес зіштовхнувся із жорсткою необхідністю його коригування. Викладачам нашого університету довелося підлаштовувати дистанційне навчання, більш-менш адаптоване до умов пандемії COVID-19, а зараз під особливості повномасштабної війни. В таких умовах, викладачам доводиться враховувати небезпеку повітряних тривог, періодичну відсутність електрики та інтернету. У зв'язку з цим використання освітніх онлайн-платформ зі сфери різноманітності та розширення можливостей освітнього процесу перетворилося на крайню необхідність.

Замінити дистанційними методами цю значущу частину освітнього процесу практично неможливо. Саме тому необхідно поєднувати використання дистанційних освітніх технологій з максимальним охопленням з очною частиною у вигляді практичних, семінарських, Немає сумнівів що, запорукою якісної теоретичної та практичної підготовки майбутнього здобувача освіти відповідно до потреб суспільства є безперервний освітній процес, який виявився під загрозою через запровадження обмежувальних заходів. В таких умовах, саме впровадження елементів дистанційного навчання є єдиним можливим засобом створення сприятливих умов для забезпечення його безперервності, систематичності та ефективності.

Синхронний режим максимально наближений до традиційного навчання, оскільки передбачає спілкування між учасниками в режимі реального часу відповідно до розкладу. Таким чином методи та прийоми, використовувані у навчанні, не потребують суттєвих змін, а лише адаптації. Зручність асинхронного режиму полягає у можливості працювати із затримкою в часі, застосовуючи при цьому ширше коло джерел для спілкування, таких як електронну пошту, месенджери, соціальні мережі тощо. Кожен з режимів виявив свої особливості, переваги й недоліки. Синхронний режим вимагає виключно фіксованого графіка роботи згідно з розкладом занять та повного забезпечення відповідною технікою як викладача, так і студентів. Попри очевидні переваги асинхронного режиму, такі як можливість працювати з великою кількістю студентів одночасно; незалежність від фізичного стану здобувача; виховання навичок самодисципліни та самоорганізації; виявилися і численні його недоліки. Серед них відсутність соціалізації та мотивації, що має велике значення для фармацевтів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Основна частина. Метою роботи було оцінити ефективність застосування елементів дистанційного навчання в навчальному процесі роботи з здобувачами освіти.

Дистанційна освіта завдяки своїм перевагам надала можливість забезпечувати безперервний якісний освітній процес. Безперечними плюсами цієї форми освіти є відсутність часових рамок, вибір форми і методу навчання, відсутність великої кількості паперових підручників та заміна їх на ноутбук, планшет і навіть просто телефон, який постійно знаходиться під рукою, а також можливість нормального навчання в умовах нестабільного інтернету або перебоїв у подачі електроенергії. Дистанційне навчання дає змогу отримувати знання на відстані за відсутності викладача. Основну роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні інформаційні технології.

У Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті використовуються можливості навчальної платформи Teams, що надає можливість проведення лекційних, семінарських, практичних та консультацій в асинхронному режимі. Зокрема, для проведення лекцій та співбесіди на практичних та семінарських заняттях застосовується сервіс відеоконференцій Teams. Цей сервіс дає змогу оперативно організувати відеозустріч або запланувати подію у календарі. Його перевагами є відсутність обмеженості у часі, наявність функції демонстрації екрану або вкладки, що надає можливість презентації текстового та відеоматеріалів. Нарада при дистанційній формі навчального процесу відбувається в рамках конференції із залученням таких інструментів, як Power Point; Share Point, Stream, Forms, Outlook та іншого програмного забезпечення Microsoft 365.

Сервіс Teams дає можливість проводити мультимедійні презентації, тести різного рівня складності, ситуаційні задачі з аналізом помилок, навчальні матеріали та завдання для самостійної роботи здобувачів освіти. Окрім традиційних методів навчання ефективно застосовується метод кейсів з аналізом певних ситуаційних задач. Для обговорення ситуаційних задач використовувався вибір кейсів, які створюють проблемні ситуації при вирішенні задач, різного рівня складності.

Анкетування здобувчів освіти є одним із ключових інструментів внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Опитування дозволяє отримати об'єктивний зворотний зв'язок щодо актуальності навчальних дисциплін, якості вибіркового компонентів та загальної задоволеності освітньою програмою. Це допомагає зрозуміти, наскільки зміст навчальних дисциплін відповідає сучасним вимогам ринку праці та науковим стандартам.

Викладачі нашої кафедри почали використовувати в освітньому процесі програмний продукт віртуальна аптека «Pharmacy Simulator».

Віртуальна аптека побудована на системі діалогу і має різноманітні кейс-випадки за декількома напрямками, що дозволяє адаптувати матеріал до

реальних умов роботи фармацевта в аптеці. Є можливість створення власних сценаріїв та редагування існуючих. До платформи фармацевтичного симулятора додано сценарії роботи фармацевта в аптеці з урахуванням протоколів фармацевта, принципів фармацевтичної опіки та інших нормативних документів, що дозволяє здобувачам освіти покращити практичні навички. Сучасна платформа дозволяє опрацьовувати навички збору скарг пацієнта, аналіз його захворювання, допомагає виключити загрозливі стани при наданні фармацевтичної опіки, сприяє у виборі раціональної лікарської форми. Віртуальна аптека допомагає закріпити теоретичні знання протоколів надання фармацевтичної опіки та системно підійти до опрацювання практичних навичок. Завдяки застосуванню віртуальної аптеки збільшується вмотивованість здобувачів освіти, а це один із факторів, який визначає якісний освітній процес дистанційної освіти.

Віртуальна технологія «Pharmacy Simulator» побудована на системі діалогу і має різноманітні кейс-випадки за декількома напрямками.

Існує функціонал редагування існуючих та створення власних сценаріїв, Це дає можливість додавати необмежену кількість сценаріїв. У планах є створення сценарію для опрацювання навичок з надання фармацевтичної опіки при виникненні різних клінічних випадків, алгоритму надання медичної допомоги при виникненні невідкладних станів, під час соціально-комунікативної взаємодії фармацевтичних працівників.

Фармацевтична опіка в умовах воєнного стану постійно змінюється. Здобувач освіти стає активним суб'єктом надання психологічної допомоги. Це потребує перегляду існуючих підходів до професійної підготовки кадрів.

Для адаптації фахівців до реалій воєнного часу необхідна розробка та впровадження оновлених освітньо-професійних програм, які включатимуть сучасні та актуальні модулі. Створення міждисциплінарних програм дозволить підготувати фахівця, який здатний не лише забезпечити медикаментозну підтримку, а й стати ланкою психосоціальної реабілітації.

Організуємо та плануємо у своїй діяльності наступні заходи:

1. Створення та впровадження у освітній процес робочих програм з урахуванням програми mhGAP (Mental Health Gap Action Programme).
2. Розробка нових та розширення існуючого методичного забезпечення.
3. Створення нових алгоритмів для віртуальної аптеки (наприклад: «Як діяти, якщо пацієнт має ознаки панічної атаки»).

Висновки.

1. Дистанційна форма навчання в умовах воєнного стану є стратегічно необхідною для збереження кадрового потенціалу галузі охорони здоров'я, попри наявні технічні та психоемоційні виклики.

2. Перспективний розвиток медичної освіти має базуватися на синергії цифрових інновацій (симуляторів, інформаційних платформ) та адаптивних підходів.

3. Пріоритетним завданням залишається формування у майбутніх фахівців навичок критичного аналізу, здатності до швидкої адаптації та прийняття самостійних рішень у динамічних умовах професійної діяльності.

4. Впровадження циклів тематичне удосконалення з питань ментального здоров'я в умовах війни

ЛІТЕРАТУРА

1. World Health Organization. (2023). *MhGAP Intervention Guide for mental, neurological and substance use disorders in non-specialized health settings: Version 3.0*. World Health Organization.

2. Kaur, G., Singh, J., & Chauhan, S. (2022). Virtual reality and simulation-based learning in pharmacy education: A systematic review. *Journal of Pharmaceutical Education and Research*, 13(1), 45-58.

3. Фармацевтична опіка в професійній діяльності фармацевта косметолога: навч.-метод. посіб. для практ. та сем. занять фармацевтів косметологів вторинної спеціалізації спец. «Фармацевтична косметологія» / І. М. Білай., А. В. Хільковець. – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2025. – 96 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АСИСТЕНТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Бурлака Б.С.¹, Бурлака К.А.²

(1) професор кафедри технології ліків ЗДМФУ

(2) асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики та біологічної хімії ЗДМФУ

Ключові слова: штучний інтелект, фармацевтична освіта, віртуальні асистенти

Останнім часом спостерігається поступове зростання розвитку цифровізації охорони здоров'я та фармації. Очікується, що обсяг цього ринку досягне 35,33 мільярда доларів США до 2026 року, з поступовим річним темпом зростання на рівні 14,42%. Фармацевтичний сектор впроваджує такі